Kustversterking Voorne

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

6 februari 2006 / rapportnummer 1679-47

commissie voor de milieueffectrapportage

Het college van Gedeputeerde Staten van
Zuid-Holland
p/a bureau MER
Postbus 90602
2509 LP DEN HAAG

uw kenmerk	uw brief	ons kenmerk
DGWM 2005/16313	29 november 2005	1679-48/Be/ar
onderwerp	doorkiesnummer	Utrecht,
Advies voor richtlijnen voor het MER Kustversterking Voorne	(030) 234 76 02	6 februari 2006

Geacht college,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Kustversterking Voorne. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de tot-standkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

mr. F.W.R. Evers
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Kustversterking Voorne

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

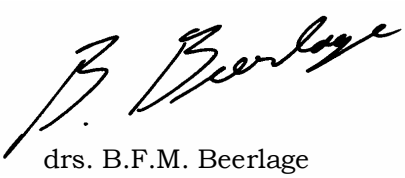
Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Kustversterking Voorne

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Kustversterking Voorne,

uitgebracht aan Het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

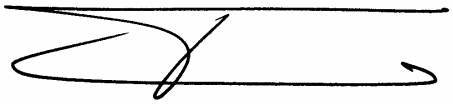
de werkgroep m.e.r.
Kustversterking Voorne,

de secretaris

drs. B.F.M. Beerlage

de voorzitter

mr. F.W.R. Evers

Utrecht, 6 februari 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING 1

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES 1

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING 2

3.1 Probleemstelling 2
3.2 Doel 3
3.3 Besluitvorming 3

4. AUTONOME ONTWIKKELING EN REFERENTIE 3

4.1 Autonome ontwikkeling 3
4.2 Referentie 4

5. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN 4

6. GEVOLGEN VOOR MILIEU EN NATUUR 5

6.1 Algemeen 5
6.2 Bodem, water en veiligheid 5
6.3 Natuur 6
6.4 Landschap en cultuurhistorie 7
6.5 Recreatie 8
6.6 Geluid 8

7. VORM EN PRESENTATIE 8

8. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN 8

9. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIEPROGRAMMA 8

10. SAMENVATTING VAN HET MER 9

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 november 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

2. Kennisgeving in Weekblad Westvoorne d.d. 30 november 2005

3. Projectgegevens

4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

De kust van Voorne is aangemerkt als een zwakke schakel in de Hollandse Kust. Uit berekeningen blijkt dat de veiligheid tegen overstromingen onvoldoende is. Het waterschap Hollandse Delta – als beheerder van de waterkering – stelt een verbeteringsplan op voor de kust van Voorne. Voor dit verbeteringsplan wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland nemen volgens de Wet op de waterkering (Wow) een goedkeuringsbesluit over dit verbeteringsplan en is daarmee het bevoegd gezag.

Bij brief van 29 november 2005 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport[1] (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Weekblad Westvoorne van 30 november 2005[2].

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.[3]. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen[4], die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen en heeft deze betrokken bij het opstellen van het advies.

De Commissie is van mening dat de startnotitie al veel relevante informatie bevat en helder weergeeft welke onderwerpen en milieueffecten worden uitgewerkt of onderzocht voor het MER. Daarnaast heeft de Commissie gebruik gemaakt van verschillende achtergronddocumenten[5]. Dit advies richt zich vooral op die onderwerpen die in het MER, in aanvulling op hetgeen reeds in de startnotitie en de achtergronddocumenten is vermeld, nog nader aan de orde moeten komen.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

Dynamiek van het gebied en alternatieven
De kust van Voorne staat al vele decennia bloot aan morfologische veranderingen als gevolg van een reeks grootschalige ingrepen in het kustsysteem. Beschrijf in de autonome ontwikkeling het cumulatieve effect van de tot nog

---

1 Zie bijlage 1.
2 Zie bijlage 2.
3 De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.
4 Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.
5 Verkenning Kustveiligheid, Morfologisch systeem en Technische oplossingsconcepten, Witteveen + Bos i.o.v. Waterschap Hollandse Delta, 14 december 2005; Notitie m.e.r.-plicht Kust van Voorne, Witteveen + Bos 3 januari 2006; A3 hoogtekaart ahn deel Plangebied.

toe gerealiseerde ingrepen en geef aan wat de gevolgen zijn van nog te verwachten ingrepen. De alternatiefontwikkeling moet volgens de Commissie niet uitsluitend uitgaan van de huidige positie van de Punt van Voorne. De Commissie acht het zinvol om een alternatief te ontwikkelen waarin het uitvoeren van een onderwateroeversuppletie voor de Punt van Voorne wordt gecombineerd met een strandsuppletie. De Commissie sluit niet uit dat zowel een zeewaartse als een landwaartse kustversterking een meest milieuvriendelijke alternatief opleveren. Het mma zal gaandeweg het werk- en onderzoeksproces ontwikkeld moeten worden en moet zich richten op een inrichting en beheer die op termijn een maximale natuurwinst geeft met de minst negatieve milieueffecten bij voldoende veiligheid tegen overstroming.

Flexibiliteit in de tijd
Vanwege de dynamiek van het gebied is het belangrijk om flexibel en efficiënt te kunnen inspelen op veranderende morfologische ontwikkelingen in het gebied. Geef bij de beschrijving van de alternatieven aan welke mogelijkheden er zijn (bijvoorbeeld door nu ruimte te reserveren) om binnen de tijdhorizonten van 50 en 100 jaar andere type maatregelen te treffen dan nu voorzien zijn. Bij de beschrijving van de alternatieven en varianten is ook expliciet aandacht vereist voor het toekomstig beheer dat nodig is om zowel de veiligheidsdoelstelling te handhaven als de gewenste natuur- en landschapswaarden te behouden of ontwikkelen.

Water en natuur
Het MER moet een goede beschrijving geven van het (sub)mariene reliëf, de verandering van het getij, golfwerking en de verondieping van geulen, de vorming van platen en duinen en het te gebruiken zand voor de kustversterking. Daarbij moeten in het MER de in het gebied voorkomende beschermde soorten worden beschreven en moet worden aangegeven hoe deze worden beïnvloed door de verschillende alternatieven. Ga daarbij in op de gehanteerde hydraulische randvoorwaarden van het ontwerp.

Samenvatting van het MER
Het MER dient voorts een samenvatting te bevatten die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor de bestuurlijke besluitvorming. Hierin moeten de belangrijkste milieugevolgen per alternatief worden weergegeven, alsmede de maatregelen om die milieugevolgen te minimaliseren en de effectiviteit van die maatregelen.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling

Aanleiding voor het voornemen is het gegeven dat bij een herberekening delen van de huidige kust van Voorne thans en op termijn niet voldoen aan het vereiste veiligheidsniveau. Deze herberekening, weergegeven in de startnotitie en het achtergrondrapport “Verkenning Kustveiligheid”, geeft een beeld van het veiligheidsprobleem. Geef in het MER een samenvattende beschrijving van de uitkomsten van deze berekeningen inclusief de onzekerheden en de gevoeligheden.

Geef daarbij een beschrijving van de gehanteerde uitgangspunten en aannamen die voor bodemdaling, zeespiegelrijzing en wind- en golfcondities zijn gebruikt. Ook de aanname van een 50 m landwaarts verschoven profiel in de

berekeningen over de veiligheid als gevolg van een autonome ontwikkeling moet daarbij nader worden onderbouwd. Geef ook aan welke relatie bestaat tussen het landwaarts verschoven profiel en de eventuele zandsuppleties die de komende 50 jaar nog zullen plaatsvinden binnen de autonome ontwikkeling. En geef een onderbouwing voor de gehanteerde vuistregel dat 30% meer zand nodig is voor initiële zandverliezen.

3.2 Doel

Uitgaande van de probleemstelling is de hoogwaterveiligheid het hoofddoel van het project. Ieder in beschouwing te nemen alternatief in de Integrale beoordeling moet aan de normen[6] hiervoor voldoen. Daarnaast blijkt uit de startnotitie dat de initiatiefnemer de ruimtelijke kwaliteit in het gebied wil verbeteren, voor zover dit gekoppeld kan worden aan maatregelen ter verbetering van de hoogwaterveiligheid. De Commissie adviseert niet te spreken van een tweeledige doelstelling, maar van een hoofddoel (veiligheid) en nevendoelen.

3.3 Besluitvorming

Bij het beoordelen van de maatregelen en het vergelijken van alternatieven moet rekening worden gehouden met het vigerende beleidskader. De startnotitie geeft al een overzicht van de belangrijkste beleidsdocumenten. De Commissie vraagt daarnaast aandacht voor het nationale beleid ten aanzien van de Kaderrichtlijn Water (KWR). De KRW en de daaronder vallende grondwaterbeschermingsrichtlijn stellen nadere eisen aan de (grond)waterkwaliteit.

4. AUTONOME ONTWIKKELING EN REFERENTIE

4.1 Autonome ontwikkeling

De kust van Voorne staat al vele decennia bloot aan morfologische veranderingen als gevolg van een reeks grootschalige ingrepen in het kustsysteem[7]. De planstudie kustversterking Voorne moet dan ook tegen deze achtergrond worden bezien. De verwachte autonome ontwikkeling zal zijn, dat de Punt van Voorne in landwaartse (oostelijke) richting zal verschuiven waarbij sediment vrijkomt dat door langstransport zal bijdragen aan een uitbouw en rotatie van de kustlijn richting Brielse Gat. Hierdoor zal naar verwachting een vloeiende kustlijn ontstaan.

Beschrijf in de autonome ontwikkeling het cumulatieve effect van de tot nog toe gerealiseerde ingrepen en geef aan wat de gevolgen zijn van nog te verwachten ingrepen. Geef daarbij aan hoe waarschijnlijk het is dat te verwachten ingrepen doorgaan en hoe in de alternatiefontwikkeling rekening wordt gehouden met het al dan niet doorgang vinden van deze ingrepen.

---

[6] Dat wil zeggen dat de oplossing voor de komende 50 jaar toereikend moet zijn en rekening wordt gehouden met de mogelijkheden voor verdere maatregelen op nog langere termijn (100 en 200 jaar).

[7] De belangrijkste zijn: de afsluiting van de Brielse Maas, de aanleg van de Nieuwe Waterweg, de afsluiting van het Haringvliet met spuisluizen en de aanleg van de (eerste) Maasvlakte. Te verwachten ingrepen zijn de aanleg van de Tweede Maasvlakte en een herzien spuiregiem (De kier) voor de Haringvlietsluizen.

4.2 Referentie

In de startnotitie wordt voorgesteld om een nulalternatief – bestaande situatie en autonome ontwikkeling inclusief maatregelen uit regulier beheer – uit te werken . Daarmee wordt volgens de Commissie een goede referentie verkregen voor de bepaling, beoordeling en monitoren van de effecten van de alternatieven en varianten.

5. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

In hoofdstuk drie van de startnotitie worden de oplossingsrichtingen voor de voorgenomen activiteit ingeperkt. De alternatiefontwikkeling moet volgens de Commissie niet uitsluitend uitgegaan van de huidige positie van de Punt van Voorne. De Commissie acht het zinvol om een alternatief te ontwikkelen waarin het uitvoeren van een onderwateroeversuppletie voor de Punt van Voorne wordt gecombineerd met een strandsuppletie[8].

Voor het alternatief Tracéverlegging naar een landwaartse duinregel acht de commissie het zinvol om een variant uit te werken waarbij zand – zoveel mogelijk – gebruikt wordt uit de naaste omgeving, waardoor nieuwe laagten en plassen kunnen ontstaan.

In hoofdstuk 3 van de startnotitie wordt geconcludeerd dat “harde” constructies als golfbrekers, dwarsdammen en duinvoetverdediging pas in beeld komen als “zachte” maatregelen tot te veel effecten leiden of indien nodig om een optimale winst voor natuur of veiligheid te bereiken. Daarnaast wordt een aantal oplossingsmogelijkheden als niet haalbaar aangegeven. Onderbouw in het MER of alternatieven met (combinaties van “zachte” en) “harde” maatregelen reële oplossingen zijn met minder negatieve effecten.

De te onderzoeken alternatieven zullen tijdens het MER- en planuitwerkingsproces verder worden ontwikkeld. Geef bij de beschrijving van alternatieven een onderbouwing die in gaat op:

- de (gefaseerde) uitvoering van de maatregelen;
- de tijd die nodig is om het werk uit te voeren;
- de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik, beheer en onderhoudsgevoeligheid);
- het effect van snellere erosie in de fase direct na uitvoering;
- de mogelijkheden om flexibel en efficiënt te kunnen inspelen op veranderende morfologische ontwikkelingen in het gebied;
- het effect van afwijkende en minder vergaande kust- en oevererosie, achteruitgang van het duinfront en minder initiële zandverliezen op het ontwerpprofiel;

---

[8] Het gebied heeft een natuurlijke dynamiek waarbij de Punt van Voorne onder invloed staat van een sterke golfwerking. Hierdoor zijn er grote zandverliezen te verwachten als uitsluitend uitgegaan wordt van de huidige positie van de Punt. Daarbij zal het toekomstig kustonderhoud navenant duur uitvallen. Deze grote zandverliezen kunnen bijdragen aan een versneld verlies van ecologisch belangrijke gebieden, bijvoorbeeld ter plaatse van het voormalige Brielse Gat waar veel zand zal accumuleren. Behoud van de Punt van Voorne druist feitelijk in tegen de natuurlijke oriëntatie van de kustlijn in een nieuwe evenwichtsituatie, waardoor het bereiken van deze evenwichtsituatie wordt vertraagd. Tevens zal het continu eroderende kustvak weinig neiging tot natuurlijke duinvorming kennen door de aanwezigheid van een relatief smal en mogelijk steil strand. (zie ook bijlage 4, inspraakreacties 1, 2 en 3)

- de ruimtereserveringen op een termijn van 100 of 200 jaar rekening houdend met bovengenoemde aspecten ten aanzien van erosie en duinfrontverschuiving;
- de positionering van de natuur en recreatie ten opzichte van elkaar in het gebied.

Bij de beschrijving van de alternatieven en varianten is ook expliciet aandacht vereist voor het toekomstig beheer dat nodig is om zowel de veiligheidsdoelstelling te handhaven als de gewenste natuur- en landschapswaarden te behouden of ontwikkelen.

Gelet op de verschillende betekenis van dynamische natuurontwikkeling in het zeegebied voor de kust enerzijds en de beschermde status van de bestaande natuurgebieden in het Voorne's Duin anderzijds, is vooraf niet zeker of er sprake is van één evident **meest milieuvriendelijk alternatief** (mma). De Commissie sluit niet uit dat zowel een zeewaartse als een landwaartse kustversterking een mma opleveren. Het mma zal gaandeweg het werk- en onderzoeksproces ontwikkeld moeten worden en moet zich richten op een inrichting en beheer die op termijn een maximale natuurwinst geeft met de minst negatieve milieueffecten bij voldoende veiligheid tegen overstroming. Ga in aanleg en beheer bij het mma uit van zoveel mogelijk gebruik van gebiedseigen zand, een gesloten grondbalans en minimaliseren van de hoeveelheden benodigd zand, de effecten van zandwinning en het transport van zand.

Belangrijk voor een zeewaartse oplossing is het nagaan of strand- en vooroeversuppleties een nuttige functie kunnen hebben bij duinvorming doordat stroming en golfwerking zorgen voor een selectie van korrelgroottes op het strand, waardoor verstuiving en primaire duinvorming gemakkelijker kan optreden.

6. GEVOLGEN VOOR MILIEU EN NATUUR

6.1 Algemeen

De startnotitie geeft een overzicht van de in beeld te brengen milieueffecten. Deze kunnen in het MER worden uitgewerkt. In onderstaande paragrafen is de benodigde aanvullende informatie aangegeven en zijn enkele nuanceringen op het te gebruiken beoordelingskader gegeven.

In de Startnotitie is voorgesteld om de beoordelingsaspecten die bij de beoordeling van de oplossingsrichtingen niet onderscheidend bleken te zijn, te laten vervallen bij de beoordeling van de alternatieven. In het MER zal moeten worden onderbouwd dat deze keuze gerechtvaardigd is.
Maak bij de beoordeling van de verschillende effecten een onderscheid naar aanleg/uitvoering en het onderhoud/beheer.

6.2 Bodem, water en veiligheid

Het MER moet een goede beschrijving bevatten van:
- de gehanteerde hydraulische randvoorwaarden voor het ontwerp en hoe wordt omgegaan met het feit dat er geen sprake is van een open kust maar een soort bekken/lagune;

- de algehele nivellering van het (sub)mariene reliëf in de monding van het Haringvliet en het effect van het relatief afgenomen getij;
- de relatieve toename van de golfwerking en de verondieping van geulen;
- het op- en uitbouwen van platen en het eventueel afvlakken van deze platen;
- het te gebruiken zand (de totaal benodigde hoeveelheid zand per alternatief, plaats van herkomst, wijze van winning en de effecten daarvan, samenstelling, e.d.).

Daarbij moet worden onderbouwd dat de eventuele toeslagen voor veranderingen in golfhoogte en golfperiode alleen maar voor de tijdshorizon +200 jaar van belang zijn en daarmee uitsluitend een rol spelen bij de berekeningen van de noodzakelijke ruimtereservering (plaats en omvang).

Indien (voorlopige) doelen zijn geformuleerd voor de KRW, toets dan per alternatief in welke mate met de maatregelen een bijdrage wordt geleverd aan deze doelen. Indien nog geen doelen zijn geformuleerd, toets dan of het aannemelijk is dat met de maatregelen sprake is van een *standstill*-situatie of van een verbetering.

In de startnotitie wordt aangegeven dat regelmatig sprake is van grondwateroverlast in Oostvoorne en Rockanje. Geef in het MER aan of de verandering van de waterhuishouding van invloed is op de bebouwing en op de omgeving en geef aan hoe groot de verwachte effecten zijn.

6.3 Natuur

Het duingebied is gekend en beroemd om haar natuur[9]. In het MER moeten de in het gebied voorkomende beschermde soorten worden beschreven die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit en alternatieven. Breng voor de natuurwaarden in het duingebied in ieder geval in beeld wat de effecten zijn van duinverzwaringen en de verandering in *salt spray* en *sand spray*. Breng voor de mariene natuurwaarden in ieder geval in beeld wat de effecten zijn van zandwinning, vertroebeling van water en vooroever- en strandsuppleties.

Geef in het MER, op basis van de beschrijving van de huidige natuurwaarden en de verwachte ontwikkelingen daarvan, de gevolgen bij uitvoering van de verschillende alternatieven. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn:
- Welke natuurdoeltypen zijn vastgelegd in vigerend beleid en hoe de initiatiefnemer deze realiseert, een beknopte ecologische beschrijving, de randvoorwaarden (abiotisch, biotisch) die nodig zijn voor behoud of ontwikkeling, een inschatting van de verandering in oppervlakte en kwaliteit per alternatief;
- De doelsoorten[10] die in het studiegebied voorkomen (aantal individuen/paren of standplaatsen), de mate van bescherming en/of bedreiging, de verwachte veranderingen bij uitvoering van de alternatieven.

Voor de Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden geldt dat een passende beoordeling dient te worden uitgevoerd, indien niet met zekerheid kan worden uitgesloten dat de activiteit significante gevolgen kan hebben. Kijk ook naar

---

[9] Voorne's Duin is rijk aan stand en duinen, aan duinvalleien, duinmeren (Quackjeswater, Brede Water), moeras en bos. Onder een aantal duinvalleien is De Schapenwei de meest bijzondere.

[10] Inclusief de soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

cumulatieve gevolgen tengevolge van andere activiteiten, waaronder bestaand gebruik. Omdat er onduidelijkheid bestaat over de vereisten[11], wordt geadviseerd om de passende beoordeling op te nemen in het MER. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan dient de zogenaamde ADC-toets[12] doorlopen te worden.

Geadviseerd wordt de informatie op te nemen in het MER die nodig is om een ontheffing aan te vragen van de minister van LNV op grond van artikel 75 van de Flora- en Faunawet. Motiveer ook in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat ontheffing verleend zal worden.

Ga in het MER ook in op de lange termijn effecten aangezien na voltooiing van de ingrepen veranderingen in het projectgebied optreden. Geef daarom in het MER aan hoe op de langere termijn de ontwikkeling van vegetatie (vegetatiesuccessie) zal verlopen onder invloed van de duinvorming en erosieprocessen. Geef daarbij aan wat het regulier beheer zal zijn en hoe eventuele nadelige gevolgen voor de veiligheid zullen worden ondervangen door beheersmaatregelen en beschrijf de gevolgen daarvan op de natuur.

Geef in het MER ook aan welke vormen van recreatie (zoals wandelen, fietsen) zijn voorzien in de verschillende deelgebieden, welke verstoring deze eventueel met zich meebrengen voor doelsoorten en waar andere maatregelen (zoals aanlijnen van honden in kwetsbare delen) zijn voorzien in verband met kwetsbare gebieden en soorten.

6.4 Landschap en cultuurhistorie

Beschrijf in het MER de ontstaansgeschiedenis van de aanwezige landschappelijke elementen waarin de natuurlijke/van oorsprong aanwezige samenhang duidelijk wordt. Betrek in deze beschrijving de geomorfologische kenmerken, aardkundige waarden, de visueel-ruimtelijke kwaliteit van het landschap, archeologie en cultuurhistorie. Geef hierbij aan hoe de mens dit landschap mede heeft gevormd.

Vooral bij de alternatieven met een landwaartse verlegging moeten de effecten op geomorfologische kenmerken, aardkundige waarden, landschap, archeologie en cultuurhistorie goed in beeld worden gebracht.

Geef naast een beschrijving in tekst ook op kaart en in tekeningen en/of fotomontages aan welke veranderingen plaatsvinden in de huidige specifieke kenmerken en waarden van het landschap. Ga specifiek in op beelddragers, zichtlijnen, cultuurhistorische en aardkundige waarden. Geef tevens aan door welke maatregelen deze specifieke kenmerken en waarden bewaard, hersteld of versterkt kunnen worden.

---

[11] In de Natuurbeschermingswet 1998 staat in art. 19f lid 2 dat de passende beoordeling onderdeel kan uitmaken van de m.e.r. De memorie van toelichting bij deze wet is stelliger, namelijk dat de passende beoordeling deel uitmaakt van de m.e.r. In het wetsvoorstel SMB staat dat de passende beoordeling deel moet uitmaken van de SMB.

[12] Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Nbw respectievelijk in:
- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling?
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen zullen dan getroffen worden om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

6.5 Recreatie

Geef aan welke betekenis het gebied op dit moment heeft voor de recreatie. Beschrijf welke specifieke voorzieningen aanwezig zijn, de recreatieactiviteiten, de belangrijkste gebruiksperioden en zo mogelijk een kwantitatieve indicatie van het gebruik. Beschrijf voor de verschillende alternatieven in het MER de effecten op de recreatie en de ontwikkelingsmogelijkheden van de recreatie.

6.6 Geluid

Vooral tijdens de aanleg kan geluid door verkeer aanzienlijk zijn. Geef de effecten van geluid als gevolg van de werkzaamheden bij aanleg. Maak daarbij een onderscheid tussen effecten op mens en natuur en geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn.

7. VORM EN PRESENTATIE

In het MER dient van het plangebied en de omgeving recent kaartmateriaal met een duidelijke legenda te worden gebruikt waarop de verschillende alternatieven duidelijk worden weergegeven. Een duidelijke kaart met de begrenzing van de Natura 2000-gebieden en van de eigendoms- en beheersgebieden is tevens wenselijk met het oog op inspraak van bewoners en belanghebbenden. Op minstens één kaart moeten alle topografische namen, die in het MER worden gebruikt, goed leesbaar zijn weergegeven. Het kaartmateriaal moet een zodanige schaal hebben dat het voldoende informatief is.

8. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de varianten/alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, een mma en eventueel hiervan afwijkend voorkeursalternatief van elkaar verschillen. Vergelijking moet op grond van controleerbare informatie plaatsvinden.
Bij de vergelijking moeten niet alleen de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieu- en natuurbeleid worden betrokken, maar ook de uitkomsten van eventuele kosten- en batenstudies.

9. LEEMTEN IN KENNIS EN EVALUATIEPROGRAMMA

Leemten in kennis
Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen betrouwbare of volledige informatie kon worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Hierbij gaat het uiteraard om milieuaspecten die in de verdere besluitvorming een belangrijke rol kunnen spelen.

Evaluatie en monitoring van effecten
Het bevoegd gezag moet bij de besluitvorming over het verbeteringsplan en de uitvoeringsvergunningen aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat het

MER al een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Met name wanneer een alternatief met een gefaseerde aanpak wordt uitgewerkt is monitoring belangrijk. Als in een vroegtijdig stadium systematisch informatie wordt verzameld, kan tijdig en flexibel worden gereageerd op ongewenste effecten. Geadviseerd wordt om in een monitoringsprogramma aandacht te geven aan:

- de sedimentatie- en erosieprocessen in het studiegebied als monitoring van de effecten van de kustversterking en van de gevolgen van de autonome ontwikkeling[13];
- de ontwikkeling van de aanwezige planten- en diersoorten met een beschermde status en de gewenste habitattypen met doelsoorten[13].

10. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- een korte beschrijving van het voorkeursalternatief, het mma en de milieugevolgen waarbij in ieder geval wordt ingegaan op de hoofdpunten;
- een overzichtelijke vergelijking van de varianten/alternatieven ten aanzien van de milieugevolgen en de argumenten voor de selectie van het mma en het (eventueel hiervan afwijkende) voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

[13] Hierbij kan mogelijk aangesloten worden bij de monitoring van de gevolgen van de aanleg van Maasvlakte 2.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Kustversterking Voorne

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 29 november 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provincie ZUID HOLLAND

DIRECTIE GROEN, WATER EN MILIEU
afdeling Vergunningen

CONTACTPERSOON
ir. A.W.H. van der Heijden
DOORKIESNUMMER
070 - 441 72 17
E-MAIL
heijden@pzh.nl

PROVINCIEHUIS
Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

TELEFOON
070 - 441 66 11
FAX
070 - 441 78 26
WEBSITE
www.zuid-holland.nl

Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen : 30 NOV. 2005
nummer
dossier 1679-1/m4
kopie naar : HL/b.b/eb

7X

Commissie voor de milieueffectrappotage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

ONS KENMERK	UW KENMERK	BIJLAGEN	DATUM
DGWM 2005/16313	-	-	29 november 200

ONDERWERP
Startnotitie van het Waterschap Hollandse Delta voor een planstudie voor de versterking van de kust van Voorne.

Hierbij zenden wij u 7 exemplaren van de op 10 november 2005 ontvangen startnotitie met betrekking tot bovengenoemde onderwerp.

Gelet op artikel 7.14, tweede lid van de Wet milieubeheer zien wij uw advies ten aanzien van de op te stellen richtlijnen uiterlijk 6 februari 2006 tegemoet. Een exemplaar van de kennisgeving is te uwer informatie bijgevoegd.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

mw. mr. J.M. Grasveld-Beijnen
Hoofd Bedrijfsbureau Vergunningen

Tram 9 en
bus 65 en 88 stoppen
bij het provinciehuis.
Vanaf station Den Haag CS
is het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto`s is beperkt.

AFDELING VERGUNNINGEN IS ISO-9001-GECERTIFICEERD

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Weekblad Westvoorne d.d. 30 november 2005

1679-3

provincie ZUID HOLLAND

Kennisgeving
Inspraak startnotitie milieueffectrapportage

Onderwerp
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben, ten behoeve van een op te stellen Milieueffectrapport, op 10 november 2005 een startnotitie ontvangen van het **Waterschap Hollandse Delta** voor een **planstudie voor de versterking van de kust van Voorne.**
In 2002 hebben de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland de Strategische Kustvisie 2050 gepresenteerd, waarin werd geconcludeerd dat de kust van Voorne slechts op de zeer lange termijn mogelijke veiligheidsproblemen kent. Echter, daarna bleek op grond van nieuwe inzichten dat de toestand van de kust ongunstiger is, dan uit deze visie naar voren kwam. Voor het Ministerie van Verkeer en Waterstaat was dit aanleiding om de kust van Voorne tot zwakke schakel te benoemen. Hoewel de kust van Voorne niet als 'prioritaire" zwakke schakel is aangemerkt, omdat er geen ingrijpende ruimtelijke consequenties zijn, zal voor de uitwerking van de versterkingsmaatregelen, het proces voor de prioritaire zwakke schakels worden doorlopen.

Mer op maat
Door de provincie Zuid-Holland wordt een "Mer op maat" beleid gevoerd. De grondgedachte hiervan is dat inhoud en procedure worden toegesneden op de belangrijkste gevolgen voor het milieu, de keuzemogelijkheden van de initiatiefnemer en de beleidsvrijheid van de bevoegde instanties. Naast de kustveiligheidsaspecten zijn in dit kader van belang natuur, landschap en cultuurhistorie, recreatie, waterhuishouding en ruimtelijke ontwikkeling.

Procedure
Voor de versterking van de kust van Voorne wordt een versterkingsplan conform artikel 7 van de Wet op de Waterkering vastgesteld door het Waterschap Hollandse Delta en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Ten behoeve van dit plan dient conform categorie C12 van het Besluit milieueffectrapportage een Milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland zullen de richtlijnen vaststellen, waaraan het MER zal moeten voldoen.

Informatiebijeenkomst
Het Waterschap Hollandse Delta organiseert een informatiebijeenkomst over het initiatief. Tijdens de bijeenkomst krijgt u informatie over de stand van zaken van de plannen, de te volgen m.e.r.-procedure en de mogelijkheden om te reageren (inspraak). De bijeenkomst vindt plaats op:
woensdag 14 december 2005 van 20.00 uur tot 22.00 uur in hotel 't Wapen van Marion, Zeeweg 60 te Oostvoorne. De zaal is open vanaf 19.30 uur.

Inzage
De startnotitie voor de m.e.r-procedure ligt met ingang van 5 december 2005 tot en met 2 januari 200 op werkdagen ter inzage:
- bij de Directie Groen, Water en Milieu van de provincie Zuid-Holland, kamer D 405, tijdens kantooruren, Zuid-Hollandplein 1 te Den Haag, tel.nr. (070) 441 73 24;
- bij het Waterschap Hollandse Delta, in de bibliotheek , van 9.00-16.00 uur, Johan de Wittstraat 40 te Dordrecht, tel.nr. (078) 639 71 00;
- in gebouw De Maas van Rijkswaterstaat Zuid-Holland, tijdens kantooruren, Boompjes 200 te Rotterdam, tel.nr. (010) 402 64 02/17 4;
- in het gemeentehuis van Westvoorne, van 9.00-17.00 uur, vr tot 12.00 uur en do tot 18.30 uur, Raadhuislaan 6 te Rockanje, tel.nr. (0181) 40 80 31.

Buiten kantooruren is inzage van de stukken mogelijk na telefonische afspraak.

Zienswijzen
Een ieder kan tot en met 2 januari 2006 schriftelijk en/of mondeling zienswijzen over de inhoud van de nog op te stellen richtlijnen naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag, onder vermelding van **DGWM 2005/16313**. Daarbij kan worden verzocht om persoonlijke gegevens niet bekend te maken. Voor het naar voren brengen van mondelinge zienswijzen kunt u contact opnemen

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterschap Hollandse Delta

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Zuid Holland

Besluit: goedkeuringsbesluit in het kader van de Wet op de waterkering (Wow)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C12.2

Activiteit: opstellen verbeteringsplan voor de kust van Voorne

Procedurele gegevens:
kennisgeving startnotitie: 30 november 2005
richtlijnenadvies uitgebracht: 6 februari 2006

Bijzonderheden:
De kust van Voorne is aangemerkt als een zwakke schakel in de Hollandse Kust. Uit berekeningen blijkt dat de veiligheid tegen overstromingen onvoldoende is. Het waterschap Hollandse Delta – als beheerder van de waterkering – stelt een verbeteringsplan op voor de kust van Voorne. Voor dit verbeteringsplan wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland nemen volgens de Wet op de waterkering (Wow) een goedkeuringsbesluit over dit verbeteringsplan en is daarmee het bevoegd gezag.
De Commissie vraagt bijzonder aandacht bij de ontwikkeling van de alternatieven voor de dynamiek van het gebied en sluit niet uit dat zowel een zeewaartse als een landwaartse kustversterking een meest milieuvriendelijke alternatief opleveren. Bij de beschrijving van de alternatieven en varianten is expliciet aandacht vereist voor het toekomstig beheer. Daarbij moet in het MER een goede beschrijving geven worden de effecten op bodem, water en natuur.

Samenstelling van de werkgroep:
dhr. F.W.R. Evers, voorzitter
dhr. ir. J.H.J. van der Gun
dhr. prof. dr. P. Hoekstra
dhr. prof. dr. ir. F.M. Maas
dhr. ing. P.A. Slim

Secretaris van de werkgroep:
drs. B.F.M. Beerlage

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20051221	Stg. Duinbehoud	Leiden	20060111
2.	20051222	Recreatieschap Voorne/Putten/ Rozenburg	Schiedam	20060111
3.	20051222	Natuurmonumenten	's-Graveland	20060111
4.	20051223	Zuid-Hollands Landschap	Rotterdam	20060111

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Kustversterking Voorne

De kust van Voorne is aangemerkt als een zwakke schakel in de Hollandse Kust. Uit berekeningen blijkt dat de veiligheid tegen overstromingen onvoldoende is. Het waterschap Hollandse Delta – als beheerder van de waterkering – stelt een verbeteringsplan op voor de kust van Voorne. Voor dit verbeteringsplan wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland nemen volgens de Wet op de waterkering (Wow) een goedkeuringsbesluit over dit verbeteringsplan en is daarmee het bevoegd gezag.

ISBN 90-421-1711-7